

Heem-info

contact: 040 2016669 of 040 2014310

e-mail: secretaris@weerderheemvalkenswaard.nl

website: www.weerderheemvalkenswaard.nl

Rekeningnummer: NL82RABO0108210324 t.n.v. penm HKK

Weerderheem is ANBI-vereniging Contributie: € 32.50

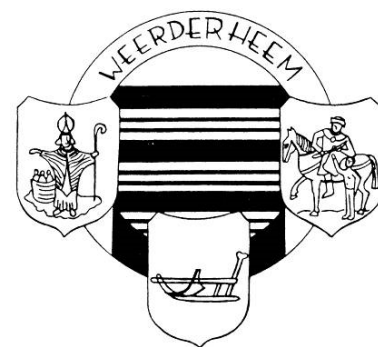
Heemkamer: Oranje Nassaustraat 8f, 5554 AG Valkenswaard, 040-2015055.

Open op dinsdag vanaf 20.00 uur en eventueel op afspraak.

U wilt het bestuur bereiken?

augustus
2020

Henk Wessels	voorzitter	De Vlasakker 17	5555 LG	Valkenswaard	040-2014310
Sjef Tooten	secretaris	Franciscusdal 48	5551 CS	Valkenswaard	040-2016669
Wil Mesman	penningmeester	Stakenborgakker 47	5554 GV	Valkenswaard	040-2070363
Loet Visschers	vice-voorzitter	De Lathyrus 22	5552 PJ	Valkenswaard	040-2017453
Jeanne van Bree-Meurkens	bestuurslid	Valkenierstr. 122	5555 JE	Valkenswaard	040-2019018
Erwin van Oorschot	Bestuurslid	Hulstbeemd 29	5551 HP	Valkenswaard	040-8452950
Els Verbeek-Dielis	bestuurslid	Markt 56	5554 CD	Valkenswaard	040-2016313

Corona blijft heersen

We hoopten dat de ommekeer in de pandemie zich had aangekondigd. Maar helaas, het virus kent een opleving. Dat vinden we geenszins prettig. Ook in Valkenswaard zijn weer besmettingen vastgesteld na weken op de nullijn te hebben gezeten.

We gaan ervan uit dat onze leden, die verstandig in het leven staan, gevrijwaard blijven van coronaleed en wensen iedereen sterkte komende maanden.

De opleving heeft gevolgen voor het functioneren van de vereniging.

Onze 'stip op de horizon' was: in september kunnen we weer . . . Die vlieger gaat niet op. De stip moet verplaatst worden. Maar, we blijven vol goede moed. Toch?

Het bestuur heeft het volgende besloten over de komende tijd.

Weerderheemagenda

*Dinsdag 4 augustus bestuursvergadering

*Heeminfo augustus meteen erna

*Woensdag 19 augustus Heeminfo extra

*Dinsdag 1 september bestuursvergadering

*Heeminfo-september meteen erna

Zondag 13 september, 'open middag' foyer Carolus, gaat **niet** door

Dinsdag 15 september, lezing Wil Coolen: 'Neutraal Moresnet, Drielandenpunt was ooit een Vierlandpunt', gaat **niet** door

*Woensdag 16 september Heeminfo extra

*17 september, 76 jaar bevrijding; aangepaste viering zonder stille tocht en alleen samenkomst

met programma met in achtneming richtlijnen RIVM.

Zaterdag 19 september, heemreis België: abdij Val-Dieu, Moresnet en Drielandenpunt, gaat **niet** door

Vr-Za-Zo 9, 10 en 11 oktober: Nationale Archeologiedagen gaan **niet** door.

*Dinsdag 20 oktober, lezing door Arthur de Vries en Han Smits 'Het legerkamp bij Oirschot 1832-1834'. (deadline doorgang half september)

*Dinsdag 17 november, lezing Mathieu Franssen 'De Kartering van het Hertogdom Brabant'.

*Dinsdag 15 december

'combi' van ALV (Algemene Ledenvergadering) en verrassingsavond.

Kortom

In september zijn er geen toegankelijke activiteiten bij Weerderheem. Leden en/of werkgroepen die bv. thuis heemwerk verrichten, is oké.

De 'stip op de horizon' verschuift het bestuur naar 1 oktober; dan pas heemkamerbezoek en werkgroepbijeenkomsten.

Over heemkamer gesproken: als iemand of een werkgroep er per se moet zijn voor het een of ander, neem contact op met een bestuurslid.

De **heemreis gaat niet door**. Men weet: het bestuur pakt dat gebeuren in zijn geheel op en plaatst die, kant en klaar, naar volgend jaar. September 2021: heemreis Belgische bestemming.

Oudnederlands

Op school hebben velen geleerd welke de oudste Nederlandse taaluitingen waren.

We weten dat het Frankisch zich ontwikkelde vanaf de vijfde-zesde eeuw in het huidige Nederlandstalige gebied tot, wat wij noemen, Oudnederlands. Dat Oudnederlands kende veel overeenkomende woorden en klinkers met het Oudengels en het Oudsaksisch. Het was een 'taalbrei' zonder exacte taalgrenzen.

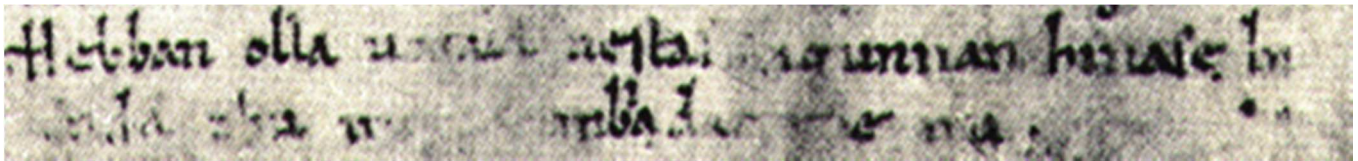
Onze voorvaders gingen steeds meer deze aanvankelijk Nederfrankische dialecten spreken. Tot de twaalfde eeuw. Vanaf die tijd ontstond er meer eenheid en spreken we van het Middelnederlands.

*Nog een ouder voorbeeld

hapupȳwas ann kusjam logūns
'(van) Hapupȳw. Ik(hij?) gun(t) een vlam (zwaard)
aan de uitverkorenen'

Dit staat op de 'runeninscriptie van Bergakker' uit 425-450.

We leerden dat een van de oudste 'Nederlandse' teksten 'Hebban olla vogala' dateert uit ongeveer 1100.

*Hebban olla vogala nestas hagunnan
hinase hi(c) (e)nda thu
uu(at) unbida(n) (uu)e nu*

*Alle vogels zijn met hun nesten begonnen
Behalve jij en ik
Waar wachten we nog op*

Dit gegeven, deze data, is inmiddels betrekkelijk geworden door vele andere vondsten van vroegere datum. In de huidige opvatting krijgen die meer historische waarde en ook aandacht.

Enkele voorbeelden

*Het oudst zijn enkele fragmenten uit de Salische Wet die Oudnederlands zijn. Clovis' Lex Salica dateert van rond 510. Dat wetboek is officieel in het Latijn, maar met woorden en woordverklaringen in het Oudnederfrankisch. En dat is Oudnederlands. Die woordverklaringen werden veelal gegeven in de vorm van losse woorden, die men 'Malbergse glossen' noemt. Daarbij zijn combinaties van 'glossen' die samen zinnelijke vormen.

Voorbeeld uit die Salische wet.

Maltho thi afrio lito
Ik zeg je, ik maak je vrij, halfvrije (vrij vertaald)

Deze combinatie van glossen werd uitgesproken bij het vrij verklaren van een laat, een halfvrij persoon.

En is vijf eeuwen ouder dan 'Hebban olla vogala'!

*Dan is er, wat later 776-800, de Oudsaksische of Utrechtse doopgelofte.

1 Forsachistu diabolae?
& respondeat:
ec forsacho diabolae.

2 end allum diobolgelde?
respondeat:
end ec forsacho allum
diobolgeldae.

3 end allum dioboles uercum?
respondeat:
end ec forsacho allum dioboles
uercum and uuordum, Thunaer
ende Uoden ende Saxnote ende
allum them unholdum, the hira
genotas sint.

4 gelobistu in got alamehtigan
fadaer
ec gelobo in got alamehtigan
fadaer

5 gelobistu in crist godes suno
ec gelobo in crist gotes suno.

6 Gelobistu in halogan gast.
Ec gelobo in halogan gast.

1 Verlaat je de duivel?
en hij geve ten antwoord:
ik verlaat de duivel.

2 en alle duivelsoffers?
hij geve ten antwoord:
ik verlaat alle duivelsoffers.

3 en alle werken van de duivel?
hij geve ten antwoord:
en ik verlaat alle werken en
woorden van de duivel, Donar en
Wodan en Saxnot en al de
afgoden die hun gezellen zijn.

4 geloof je in God de almachtige
vader?
ik geloof in God de almachtige
vader

5 geloof je in Christus de zoon
van God?
ik geloof in Christus de zoon van
God.

6 Geloof je in de Heilige Geest?
Ik geloof in de Heilige Geest.

*100 Jaar na de Doopgelofte (eind negende eeuw)
treffen we dit gebed aan.

*Visc flot aftar themo uatatare.
uerbrustun. sina uetherun.
tho gihelida. ina. use druhtin.
the seluo druhtin. thie thena uisc gihelda.
thie gihele. that hers theru. spurihelti. AMEN*

Letterlijke vertaling:

*Een vis dreef over het water,
vermorzeld zijn vinnen.
Toen genas hem onze Heer.
Dezelfde Heer, die deze vis genas,
Moge die genezen het paard van deze lamheid.
AMEN*

Kortom: 'Nederlands' is ouder dan we denken en van ver vóór de tijd van 'Tongval'.

De ontwikkelingen zijn inmiddels dusdanig dat we die oude taal ook kunnen horen. Rotterdam heeft daarin het voortouw genomen.

Type op je computer, tablet of laptop '**taal in rotta**' in en luister naar 10-11^e eeuws Nederlands. Hoe is dat zo gekomen?

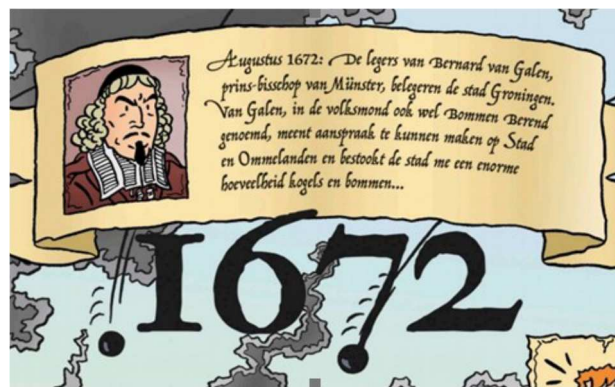
De nederzetting Rotta wordt opgegraven
Nu staat er de Markthal (Rotterdam)

In het centrum van Rotterdam liggen diep onder de grond de resten van nederzetting Rotta uit de 10e en 11e eeuw. Het dorpje was gelegen op de oevers van het riviertje de Rotte. 'Archeologie Rotterdam' gaf opdracht aan Carolien Bijvoet van Alarmvogel om, aan de hand van hun opgravingsgegevens uit 2009, een animatiefilm te maken over het leven in Rotta in het begin van de 11e eeuw. Dat deed zij, na bestudering en onder toevoeging van Oudnederlandse teksten. De vijf minuten durende film is ook te vinden via '**YouTube Archeologie Rotterdam**'.

Uitstapjes

Viering Groningens Ontzet

De Koninklijke Vereeniging voor Volksvermaken is samen met de gemeente Groningen druk doende om de viering van het Ontzet van Groningen op 28 augustus door te laten gaan in aangepaste vorm.

Enkele activiteiten zijn een - live uitgezonden - concert van het Noord Nederlands Orkest, de Groote Maaltijd (volgens de traditie een grote gehaktbal met zuurkool en aardappelen) en een maquette van het Beleg van Groningen in de Martinikerk. Met de inzet van diverse horeca-ondernemers zal het gehele Hoge der A worden omgetoverd tot één groot lang Bommen Berend-terras.

Sommige activiteiten zijn beperkt toegankelijk.

Tegelijk is Groningen op weg om 350 jaar 'Groningens Ontzet' te vieren in 2022. Er komen grote exposities in het Gronings Museum en het Noordelijk Scheepvaartmuseum, een documentaire van het Filmcollectief Groningen, een provinciebreed muziekconкурс, uitwisselingen en een sportconкурс. Ook wordt er speciaal lesmateriaal ontwikkeld, o.a. een strip over Groningens Ontzet. Meer informatie op www.volksvermakengroningen.nl

Zuiderwaterlinie Autoroute

Op 10 juli is de Zuiderwaterlinie Autoroute feestelijk geopend tijdens de lancering van de website www.vestingstedenroute.nl. Het is de eerste autoroute langs vestingsteden op de website. De Zuiderwaterlinie autoroute leidt langs elf Brabantse vestingsteden, forten, kastelen, schansen en vestingwallen. Mooi toch! Via de

website, een app en een boekje is de route voor eenieder toegankelijk.

Zie www.vestingstedenroute.nl

Waterlinietocht met de fiets

Reisorganisatie Historizon organiseert op zaterdag 29 augustus van 11.00 tot 17.00 uur een fietstocht langs de bijzondere waterlinielocaties in Woerden en de gemeente Bodegraven-Reeuwijk. De fietstocht is een samenwerking tussen Historizon, Stichting Oude Hollandse Waterlinie en Hoofdkwartier 1672. Meer weten?

<https://historizon.nl/event/fietstocht-waterlinie/>

Coronavrees? Geen auto- of fietstocht?

Dan thuis lezen! Over dezelfde periode als waar bovenstaande uitstapjes over gaan.

Nieuw boek 'De veertigjarige oorlog, 1672-1712'. In die veertig jaar was de Republiek der Verenigde Nederlanden in een titanenstrijd met het Frankrijk van de Zonnekoning verwickeld. Onder aanvoering van stadhouder-koning Willem III (1650-1702) leverde zij een gigantische militaire inspanning. Na veertig jaar oorlog kon er geen twijfel over bestaan dat de Republiek de hoeksteen was geweest van de grote Europese allianties die de troon van Lodewijk XIV aan het wankelen hadden gebracht. De Veertigjarige Oorlog had Frankrijk zozeer uitgeput dat het tot na de revolutie van 1789 zou duren voordat de Fransen opnieuw veroveringsoorlogen voerden.

<https://webwinkel.uitgeverijprometheus.nl/book/laf-van-nimwegen>

Meer weten over rampjaar 1672?

www.rampjaarherdenking.nl

Dommelland

In september, tweede helft, wordt de gebiedsontwikkeling Dommelland besproken met inwoners en groeperingen uit Valkenswaard.

Al geruime tijd vragen we om je voor één der onderwerpen in te zetten. Je kent de items:

- Leisure (ontspanning)
- Natuurpoort De Malpie
- Borkel en Schaft
- Paardenboulevard
- Groene entree

Er hebben zich heemleden gemeld om de cultuurhistorische kant in de ontwikkelingen te borgen. Er is nog plek voor meer . . .

Aanmelden bij het secretariaat.

Ter voorbereiding bespreken we samen de belangrijke punten.

Politiefoto's

Wie weet waar in Valkenswaard deze oude politiefotos zijn gemaakt? (1, 2, 3 van boven naar beneden)

Genealogie

Steeds meer data voor onze genealogen. Op de website 'Open Archieven van Bob Coret' staan bijna 10 miljoen persoonsvermeldingen toegevoegd via akten uit de Burgerlijke Stand in België. Het betreft geboorte-, huwelijks- en overlijdensakten. De akten zijn afkomstig uit de Rijksarchieven van Brussel, Bergen, Gent en Hasselt.

De scans van dezearchieven kunnen ingezien worden via Familysearch, dat deze scans geïndexeerd heeft en deze informatie deelt met Open Archieven.

Een groot voordeel van 'Open Archieven' is dat met één klik de verbinding met de scan in familysearch gemaakt wordt. <https://genealogie.coret.org/>